PWYLLGOR	Cydbwyllgor Ymgynghorol AHNE Llŷn
DYDDIAD	Tachwedd 18fed 2020
TEITL	Dynodiad Awyr Dywyll
PWRPAS	Gwybyddu Aelodau a cheisio cefnogaeth
AWDUR	Swyddog AHNE
ARGYMHELLIAD	Cefnogi cais am statws Parc Awyr Dywyll

1.0 CYFLWYNIAD

1.1 Ers peth amser mae’r Uned AHNE wedi bod yn gweithio tuag at geisio am statws Awyr Dywyll Rhyngwladol ar gyfer ardal AHNE Llŷn.

1.2 Y cam cychwynnol oedd comisiynnu Arolwg Awyr Dywyll er asesu pa mor dywyll oedd awyr y nos yn yr ardal a faint o lygredd goleuadau oedd yn bodoli. Dangosodd yr arolwg yma, a ariannwyd gan Llywodraeth Cymru, fod awyr y nos yn dywyll iawn mewn rhannau o Lŷn ac mai ychydig iawn o lyredd oedd yn bodoli.

2.0 PROSIECT NOS

2.1 Daeth yn amlwg yn fuan fod AHNE Ynys Môn ac AHNE Bryniau Clwyd a Dyffryn Dyfrdwy hefyd yn gweithio ar geisiadau statws awyr dywyll tra bod Parc Cenedlaethol Eryri eisioes wedi derbyn dynodiad Gwarchodfa Awyr Dywyll. Penderfynodd y gallai’r pedair ardal gydweithio ar waith awyr dywyll a sefydlwyd Prosiect “Nos”.

2.2 Bwriad prosiect Nos yw cydweithio i gynnal, gwarchod a hyrwyddo awyr dywyll y nos yn yr ardaloedd a gweithio ar statws rhyngwladol Awyr Dywyll. Fel rhan o’r prosiect bydd monitro cyson o’r awyr dywyll, codi ymwybyddiaeth am lygredd goleuadau a chynnal digwyddiadau gwylio sêr. Mae gwaith prosiect Nos yn cael ei gydgordio gan y swyddog prosiect –Dani Robertson. Bydd Dani yn ymuno yn y cyfarfod i sôn mwy am brosiect Nos.

3.0 CAIS AM STATWS AWYR DYWYLL I AHNE LLYN

3.1 Yr International Dark Sky Association (IDA) sydd wedi sefydlu y cysyniad o ardaloedd Awyr Dywyll ac yn rheoli y broses ddynodi. Mae gwahanol fathau o ddynodiadau yn bosibl – yn cynnwys statws Noddfa, Cymuned, Parc a Gwarchodfa.

3.2 Yn wreiddiol roedd Uned AHNE Llŷn yn bwriad ymgeisio am statws Cymuned ar gyfer yr ardal. Fodd bynnag, yn seiliedig ar ganlyniadau monitro a thrafodaeth gyda’r IDA rydym o’r farn y byddai statws Parc yn

adlewyrchiad gwell o safon yr awyr dywyll yn yr ardal yn ogystal â rhoi mwy o statws i'r ardal.

4.0 ARGYMHELLIAD

4.1 Cefnogi cais gan Uned AHNE i'r IDA am ddynodiad Parc Awyr Dywyll ar gyfer AHNE Llŷn.